

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
kiadóhivatal:**

Főpiac, a város-
házal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petit
soronként 5 kr-ával
számítanak.

A turbulens elem.

Debreczen, október 10.

(—s.) A függetlenségi párt legutolsó konferenciáján kimondta hivatalosan az obstrukciót, a melyet nem hivatalosan már az ülészak megnyitása óta folytat.

A mindenáron való obstrukciónak azonban még a függetlenségen sem hiva feltétlenül mindenki s a konferencián hozott határozatnak az éle nem egyedül a kormány, de a függetlenségi párt vezetősége és komolyabb része ellen is irányul.

A belső szakadás a függetlenségi pártban nem titok és nem is ujság. A pártnak van egy liberális része az érdekesebb, régibb és komolyabb emberekből s azután vannak az ugynevezett „tigrisek“ a Justh-frakció, melynek klerikális reakzionarius velleitásokat nem lehet tagadni, hiszen Ugron alatt is ott küzdött a klerikálisok táborában s mely ameltett semmiféle parlamenti anarkiától nem retten vissza.

Ezeknek legfőbb szövetsége se manapság ép úgy mint mindig, mikor a liberális kormányok vagy javaslatok ellen lehet küzdeni, a

nemzeti párt Apponyival és Horánszkyval egyetemben.

Ha nem lenne köztudomásu dolog, úgy szinte csudálkoznánk azon, hogy épen a 67-es alapon álló ellenzék köt paktumot a függetlenségiakkal Deák Ferencz törvényeinek a legázolása és megobstruálására, de hát már tul vagyunk azon, hogy bármien is csudálkozzunk a mit ez a se hal se, hus se, néppárti se, függetlenségi párt cselekszik az ő „nagy“ vezéreinek vezetése alatt.

A függetlenségi párt tehát mint kimondta minden törvényes és parlamentáris eszköz felhasználásával azon fog igyekezni, hogy a kiegyezési javaslatok törvényerőre ne emelkedhessenek, vagyis körömszakadtig fognak obstrukálni ellenök.

Ez az obstrukcio ép annyira szükségtelen valami mint amennyire könnyelműen büns merénylet az ország érdekei és a parlament komolysága ellen.

Vagy elfogadja a bécsi Reichsrath alkotmányos uton változatlanul a kiegyezési javaslatokat vagy nem. Ha elfogadja, úgy nincs ok az obstrukcióra, ha nem fogadja el akkor meg a kormány önállóan fogna rendelkezni, a mi végre is

olyan fontos momentum, melyet lelkiismeretlenség lenne elobstruálni esetleg örökre — esupa személyes kormányelleni gyűlölködésből s épen akkor mikor az obstrukcio élen van az egész ország s mikor bizonyos, hogy az obstrukciók fogják legkeservebben megfizetni vállalkozásukat.

Ezt érzi és tudja a függetlenségi párt érdekesebb része Eötvös, Barta Ödön, Hentaller, Komjáthy és még többen s nem igen akarnak bele menni a tisztességtelen és népszerűtlen vállalkozásba, hiszen a külön vámterület nálunk is csak elv, ma még s az ország egyetlen érdeke ma az, hogy nyugodtságunkat megőrizzük s még a látszatát is kerüljük annak mintha az osztrák krízis hozzánk is átsaphatott volna.

A nyugalom megőrzése ma kiszámíthatatlan erkölcsi előnyvel birna ránk nézve s talán ennek a tudata teszi óvatosakká a hazával is törődő Eötvös frakciót, ámde a Just frakciónak s a vele szövetekezett nemzeti pártnak mindez Hekuba, nekik harez kell mindenáron obstrukcio, zürzavar, ex lex állapotok s ezért felhatalmazták a párt minden egyes tagját a saját módja szerint való obstruk-

TÁRCZA.

Falusi emberekről.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti tárczája. —

Irta: Huszár Amália.

Különös érdeklődéssel olvasom mindig a Gárdonyi cikkeit. Kiváltképen azokat, a melyeket egyszerű emberekről ír. En is mindig figyelem, tanulmányozom az ilyen emberek szokásait, mindig hallgatom a beszédjüket, valahányszor összehoz velük a mindennapi élet. Tudok is róluk egy pár történetet. Megpróbálok leírni a Gárdonyi mintájára. Nézzék el azonban, ha olyan lesz egymás mellett, mint az igazi, meg a hamis bankó.

A diák.

Pap lehetett volna régen a falujában az öreg Béres András. Ő járna a mostani tiszteletes helyett a templomba, az istentiszteletet is ő tartaná minden áldott vasárnap! Háza, kertje, szőlője is volna — ott, a hol most az öreg tiszteletes uré!

Hej, de paradicsombeli élet is lenne az! Nem kellene olesó pénzért nehéz napszámra járni, nem kellene szegénységben, nyomorúságban tölteni ezt az életet!

Jaj de hát nagy sora van annak, hogy miért nem jutott ő papi székre, miért keresi verejtékes munkával a kegyeret s hogy miért hívja őt az egész falu apraja-nagyja — diáknak?

Réges-régen történt, mikor még ő mezitlábás fészekrabló iskolágyerek volt, hogy a kántor is, meg a tiszteletes ur is elővette az ő megboldogult édes apját: „Taníttatni kell a gyereket! Jó esze van! Vigye kend a városba!”

Szót fogadott az apja a kántornak, meg a tiszteletesnek. Egész nyáron kuporgatott, rakosgatta félre a garasokat. Öszre szép kis kerek összeg lett belőle. Épen elég arra, hogy iskolába beírassa a fiát s mindent megszerezzen neki, a mi csak szükséges. Ha esze van hozzá, ő rajta nem mulik — legyen belőle tanult ember!

Mondogatta is fünek-fának:

— Holnap indulok a fiammal! Viszem iskolába! Papot nevelek belőle!

Eljött az indulás ideje.

Szegény felesége alig tudott elválni, elbucuzni a gyerektől! Ugy sirt, mint a záporosó. Könnyebb volt a lelkének, hogy utána kiálthatott:

— Csak jól viseld magadat fiam! Szót fogadj! Aztán el ne feledkezzél mi rólunk!

Megfájult a fia szíve ettől a nagy bucsuzástól. Azonban nem mutatta volna a világot sem! Pedig még ki se tette lábát az apja portájáról, már is érezte, hogy jó volna visszafordulni!

Mikor a városba értek, az öregnek legelső gondja volt, hogy a fia dolgát elintézzé. Befizette a tandíjat, kvártélyt fogadott ki, a könyveket is megszerezte, még ruhát is vett neki!

Bizony alig maradt abban a zsiros bugyellárisban két garas! No de hát semmi. Majd szerez, majd kuporgat másikat, ha a jó Isten megsegíti! Most legalább a fiura jó darabig nem kell gondolni! Egész esztendőre el van látva.

El is bucsuzott tőle s mikor a lelkére kötötte jól, a mit még jónak látott, nyugodtan indult hazafelé. Csendesesen bandukolva haladt, de azért estére hazaérkezett.

Csak hogy a diák fia sokkal gyorsabban járt! Az már akkor otthon várta. Hazaszökött. Nem is volt hatalom, amely visszavigye többé! . . .

Hát csak ezért nem lett Béres Andrásból tiszteletes. Ezért kell neki olesó pénzért nehéz napszámra járni, ezért hívta őt az egész falu diáknak s ezért kérdezik tőle a szomszédok, mikor valami fával bibelődik:

Valódi elsőrendű
gyorsan száradó
borostyán vagy szesz

szobapadló-lakkot

ajánl jutányos áron

857 100—3

Deutsch Lajos

előbb Varga Lajos

Piacz-utcz: 38. sz. — A magy. kir.
főposta mellett.

enziós küzdelemre a kiegyezési javaslatok ellen.

Az a körülmény, hogy a párt nem maga, mint párt vezeti a campagnet, hanem minden egyes tagját, mint apró guerilla csapatokat ereszt a harcra, nemcsak azt a fejtelenséget és a megosztást bizonyítja, mely a pártban uralkodik, de egyszersmind azt is, hogy erős ellenszenvvel találkozott a függetlenségiak között az Apponyi-Justhék obstrukciós programja s az obstrukciót nem lehetett obligative ráparancsolni a párt tagjaira.

Városi muzeum.

Debreczen, október 10.

Nem egyszer szoltunk már a városi muzeumról, mely még nincs Debreczenben s az előjelekből ítélve nem is lesz egyhamar.

Tisza-Füred, ez a kis város megelőzött bennünket s muzeuma napról napra telik értékes tárgyakkal, melyek bár némán, de mégis ékesszólóan beszélnek hazánk multjának nagy eseményeiről.

Nem említjük a különböző vidéki városok muzeumait, milyenek pld. a kassai, mely gazdagon be van rendezve igen érdekes mütörténeti tárgyakkal, nem a délmagyarországi muzeumot, mely szintén tiszteletreméltó emlékek gyűjteménye, mert nem akarjuk azt a szembeszökő ellentétet kihegyezni, mely a gazdag és történelmi eseményekben érdekes Debreczen és más szintén haladó városok közt észlelhető.

Mi már többször felvetettük egy városi muzeum eszméjét, de megmosolyogták törekvésünket egyrészt, másrészt azon kevesek, kik helyeselték azon eszmét, kivihetetlennek találták a költségek híjján.

A mosolygókra itt nem szolunk, ellenben a másodikra van szavunk. Ilyen célra kell pénzének lenni annak a Debreczennek, mely minden időben hűségesen szolgálta a kultura ügyét és sohase vonakodott attól, hogy az általános haladás zászlajára irt eszméket megtestesítse.

Nincs az a közgyűlés, melyen egy sereg kérvénytkedvezően ne intéznének el. Áldoz a tanügyre ezeket, juttat a szegényeknek, ad a felekezeteknek, felkarolja az országszerencsétleneinek ügyeit, segíti a kulturintézeteket oly szívvvel, milyen páratlan a vidéki városok történetében és bizonyára megteremtené a városi muzeumot is, ha ennek tervezete, felállításának módozatai kidolgozva előtte fekdünnének.

Az évenként kiadatni szokott millió és millió téglából kikerülne egy esinos muzeum. S itt telket sem kell venni, van a városnak erre való telke. S ha a város fejlődéséért a kezdeményező lépést megteszi, a nagy társadalom, mely szintén tud és akar is áldozni okvetlenül megmozdul és rövid idő alatt buzgó és szakértő férfiak közreműködésével az eszme csakhamar testet ölthetne.

Mennyi haszna volna ennek, azt szükségtelen a mi művelt olvasóközönségünknek bővebben magyarázni. Éppen most akarjuk megírni Debreczen monografiáját. Egy városi muzeum értékes tárgyait mennyi szépet lehetne írni s fényök mennyire bevilágítaná multunk homályos történetét. De eltekiutva ettől, emelné városunk értékét az idegenek előtt, kik egytől-egyig csodálkoznak, hogy ennek a gyönyörű, vagyonban és szellemi intelligenciában gazdag városnak nincs muzeuma. A régi emlékek itt is, amott is elszórva hevernek, míg egyesítve bizonyára sok tanulságos dolgokat lehetne belőlük kibetűzni.

A Csokonai-kör buzgó vezetősége szorgalmasan gyűjti a nagy költő relikviáit, fáradozik a színészet száz éves jubileumán bemutatandó kiállítás sikerén, tehát az eszme él, az eszme kivitelére rátermett férfiak is vannak, csak akarattal kell s a városi muzeum létrejöhet.

Ne legyen újabb szavunk a pusztában kiáltó szava s legyünk rajta, hogy mielőbb felépüljön az a városi muzeum, mely egy haladó és történelmi multtal bíró városban okvetlenül szükséges.

Csak akarni kell s a pusztá akarattal már biztosítéka a sikernek.

Koncz Ákos.

A „Gönczy-Egyesület“ közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, október 10.

Városunk és megyénk egyik kultur-egyesülete, a Hajdúvármegyei tanítók „Gönczy-egyesülete“ f. hó 8-án tartotta évi közgyűlését a városháza nagy tanácstermében. Reggel egy negyed 10 órakor nyitotta meg a gyűlést Simon Károly köri-elnök, meleg szavakkal üdvözlőlvén a szép számmal egybegyűlt tagokat; magvas beszédében egyúttal kijelölte azon irányt, melyen az egyesületnek jövőre is kell haladnia, ha céljának és hivatásának meg akar felelni.

Az elnöki megnyitó elhangzása után Kovács Lajos egyesületi elnök emelkedett fel, s mindenkit mélyen megható szavakkal emlékezett meg azon mérhetetlen csapásról, mely nemzetünket imádásig szeretett védasszonyunk, Ó folsége Erzsébet királyné szomorú elvesztése által érte. A közgyűlés tagjai állva hallgatták végig az emlékbeszédszerű szónoklatot, a mely után határozatilag lön kimondva, hogy Ó folsége, a szeretett jó királyné emléke a mai gyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék s annak első lapja, egyedül ezen emlékezetnek legyen fenntartva.

— Mi lesz abból komám, tán katedra?

A félkegyelmű.

Az egész falu tudta, hogy Csóka Miska nem állott az első között azon a nagy napon, mikor az értelmi képességet osztogatták. Neki nagyon kevés jutott. Azt mondták róla a falubeliek, hogy nincs ki egészen; mások azonban azt állították, hogy okos bolond. Én nem tudom, melyiknek volt igaza, de tény, hogy hiányzott az arczából valami, a mi ép s egészséges lélekről tanuskodik. Lehet, hogy azért ha nagyon köröm közé fogták volna, tizig el tudott volna olvasni. Hanem annyi sem nézett ki belőle. A beszédje is hibás volt egy kicsit. Az a kár, hogy nem nagyon kicsit. Munkához pedig épenséggel semmi kedve nem volt, még a libapásztorkodáshoz sem. Ha reggel tiz libát hajtott ki a mezőre, este bizonyosan csak kilenczet hozott haza.

Az az egy passziója megvolt, hogy nyáron is eszimat viselt. Csakhogy nem bőrből, hanem a földből, piszokból, a mi lábára tapadt. Ha az se lett volna rajta, Isten ugyse meztláb taposta volna a süpedős baránci sarat!

Ha néha akadt valaki, a ki le akarta vettetni vele azt a bizonyos lábbelit s biztatta, hogy surulja meg a lábát, mossa meg a vályunál, annak ugyanesak oda mondogatott! Vagy pedig azt felelte: „Motta meg a dördög, majd letopit a télen a tidnába!“

Hanem hát nem hiába mondják, hogy bolondnak áll a szerencse. Miskának is állott. Egy szép napon meghalálozott a János bátyja hirtelen, azt se mondta: befellegzett. Annál többet beszélt az irás, amit e község házában felolvastak! Semmi más nem volt abban, minthogy a János bátyja háza is, szőlője is az övé!

Ugy örült a bolond, mikor meghalotta, mint vak Laci a fél szemének! Örülhetett is, szép kis darab szőlő maradt reá! Mindjárt első esztendőben termett rajta hat akó bor. Pedig Miska kezelni se nagyon tudta. Csak amit az Isten adott.

Gondolkozott a félkegyelmű, mit csináljon ő annyi tenger borral? Maga csak nem ihatja meg! Valaki azt mondta neki, adja el!

Meg is mondta mindjárt a gazdag borkereskedő Schlesingernek: „Jöjjön el a ténsur, nézze meg a borom!“

Hanem mikorára eljött, a kisebbik hordóba lehuzott három akót, a nagyobbikat addig etette homokkal, míg újra tele nem lett.

Azután nem sokat törődött vele. Nem is igen ajánlgatta, csak azt mondta, válaszson!

Edesebb is, tükrösebb is volt a homokos, könnyű volt választani! Hát ki is fizette, el is vitette a zsidó, még örült, hogy olyan jó üzletet csinált! . . .

Alig tette ki az öreg a lábát, már a félkegyelműnek is szük volt a maga udvara. Tágasabb az uteza, többen is hall-

ják ott, amint kaczagva, bambán kiabálja: „Hehe! Becsaptam a zsidót! Hat akó borom termett, nyolcizat eladtam belőle, hármat meg meghagytam a disznótorra!“

A híres borszakértőknek is a fülébe ment a dolog. Rögton elment a félkegyelműt keresni. Könnyű volt megtalálni, akkor is egy csapat hazatérő szőlőmunkásnak szónokolt. Már messziről meghalotta, hogy ő róla beszél.

Mikor Csóka Miska meglátta a gazdag Schlesingert, bizony megszeppent egy kicsit. Eszébe jutott, hogy hátha feladják? Kevés oka volt pedig a félelemre. Igaz, hogy bosszankodott a zsidó, de még jobban restelte a dolgot. Sokkal több esze volt, mintsem hogy dobra üsse. Dehogy adta volna fel! A helyett bevitte a szép cserepes házába, a zsebébe nyult s egy robogós tizest vett ki:

— Te gazember, igaz, hogy becsaptál. Megnéztem, különben nem hinném el. De ha már ennyiben van, legalább ne szólj senkinek! Ne félj, én se szolok, nem adlak fel. Itt ez a tizes, de el ne beszéld, hogy a „zsidót“ becsaptad!

Nem is szolott a félkegyelmű, míg a zsidó portáján szitta a levegőt. De mikor kiért az utezára s tul volt ungon-berken, ugyanesak lobogtatta a tizesét s ugyanesak kezdte a mondokáját:

— Hehe! Mégis becsaptam a zsidót! Tiz pengőt adott, hogy ne szóljak!

S elismételte újra meg újra, hány akó bora termett, hányat adott el s hányat hagyott meg disznótorra?

Majd ezután a Csurka István, egyesületi titkár által nagy gonddal szerkesztett titkári jelentés olvastatott fel, mely jelentésből kifolyólag örvedetesen vették tudomásul a jelenlevők azon tényét, miszerint az egyesületet eddig terhelő adósságok nem hogy teljesen kiegyenlítették, de még pár száz forint megtakarított vagyonnal lehetett az évi mérleget lezárni. A titkári jelentéssel kapcsolatban olvastatott fel a számvizsgálók jelentése ugy az egyesületi-, mint a filléres füzetek, nemkülönbén a fényképezési vállalat számadásainak megvizsgálásáról, mely jelentések kapcsán az érdekelt számadóknak köszönet és elismerés mellett a felmentvény megadatott. Különösen meleg köszönet szavaztatott Vásárhelyi József tanítónak, ki a fényképezési vállalat élén munkálkodva, 300 frtot juttatott az egyesület pénztárába.

Ugyancsak az évi jelentésből kifolyólag szomoruan vétetett tudomásul több rendes és pártoló tagnak az egyesületből való kilépése, de egyuttal azon reménynek adatott kifejezés, hogy az illető kilépő tagokat újra sikerülend az egyesület eszméjének megnyerni.

Az ezután következő két tárgy különösen megérdemelné, hogy azokkal bővebben is foglalkozzunk, de megérdemelné különösebben azt is, hogy az egyesülettől addig magukat távartató összes tanfériak tömegesen csoportosuljanak az egyesület kötelékében.

Ez a két tárgy: a tanítói ötdéves korpótlékok, és a tanítói nyugdíj ügye. Az első tárgynak előadója Dávid Mihály, a másodiké Pápay János volt. Mindkét előadó alaposan ismertette a maga tárgyát s élénk színekkel ecsetelte az előforduló sérelmeket s kifejezte a kívánalmakat. Többek felszólalása után elhatározta a közgyűlés, hogy a korpótlékok ügyében, a sérelmek orvoslását kérve, felír az országgyűléshez s a testvér egyesületekhez; a tanítói nyugdíj ügyben előadó által beterjesztett határozati javaslatot pedig az egész előadással egyetemben felterjeszti az országos egyesülethez, hogy az, mint legilletékesebb fórum, mindent kövessen el arra nézve, hogy a dolgozatban kimutatott sérelmek és kíván-

nalmak a törvény legközelebbi revíziója alkalmával jóakarattal figyelembe véssenek és a sérelmek orvosoltassanak.

Még Csurka István értekezett a tanfelügyelet reformjáról, mely Kuthi Zsigmond felszólalása után további eljárás végett a választmányhoz utaltatott.

Végezetül az alapszabályok módosítására került a sor s a kiküldött bizottság erre vonatkozó javaslatai, a tagsági díjnak 1 frtra történt leszállításával egyetemben elfogadtattak.

A mely után határozatilag kimondta azt, hogy az egyesület testületileg belép, mint rendes tag, az országos egyesületbe, a közgyűlés elnök életésével fél 2 órakeréért véget.

SZÍNHÁZ.

* **Madame Sans Géné.** Sardou Viktor négy felvonásos, az ország s a külföld összes színpadait diadallal bejárt színműve, Szókimondó asszonyság, szombat este telt ház előtt került színre. Ez volt a szezonban az első telt ház s csak igazat állíthatunk akkor, midőn azt mondjuk, hogy a telt ház nem annyira a darab kedvéért volt, mert hiszen az előző években is eleget láttuk Sardou e remek alkotását, hanem az igazgatóné ősmert művészi játéka vonzotta a közönséget. Az előadás gördülékenyen és szabatosan folyt le. A mosónőből lett hercegazsonty *Komjáthy*-né játszotta. Chatrine modora nyers, föllépése ildomtalan, de lelke finom női lélek. *Komjáthy*né Chatrineja nemcsak belsőleg finom, hanem külsőleg is. Modortalansága, kedves ügyetlenségei, bámulatosan kigondolt és keresztülvitt ügyetlenségek, de nem a modor nyersségéből s a tanulatlanságból folyók. Egyébiránt játéka tele van ötlettel, humorral, igazi érzéssel, mely közvetlenségével megfogja a szívet. A nyujtott élvezetért szép virág állvánnyal s virágcsokorral tüntette ki a közönség. A hatalmas császár, a nagy

Napoleon személyesítője *Komjáthy* János volt. A hatalmas császár, kit az író mint féltékeny férjet s szigorú katonát s trónját féltő koronás főt állít elénk, *Komjáthy*ban kitűnő személyesítőre talált. Arcmozdulataival, melyeket bámulatos ügyességgel utánozott s sikerült pompás játékaival az igazi császárt állította elénk. Neipperg gróf *Tanay* Frigyesben nem talált a legjobb személyesítőre; sikerült jelenetei voltak ugyan, de teljes egészében nem volt az, amit vártunk. *Fenyéry* ezuttal is művészi játéka adta bizonyítékát Savarin miniszter szerepében. A többi szereplők ügyes játéka csak emelte az est sikerét.

l. j.

* **Dreyfus kapitány.** Rossz alkalmi darab, unalmas est; ez volt a vasárnap esti előadás. Az igazság kedvéért azonban azt is kijelentjük, hogy az unalmasság nem az előadásban, hanem magában a darabban rejlett. *Deréki* Antal „*hitcles adatok nyomán*“ megírta, helyesen kifejezve, élőképben elrendezte a Dreyfus — e század egyik legérdekesebb eseményének lefolyását, rövid kivonatban. — Dreyfus tragédiája az egész; bemutatja miként szövik a cselt Dreyfus ellen, miként fosztják meg rangjától s végül az ördögzigetere élünk — de a darab szerint, mert bizony senki sem ősmerte fel az ördögzigetere. Különben ezt sem megrovásként hozzuk fel, mert hiszen a rendező maga sem látta az ördögzigetere, de mi mégis másképp gondoltuk fel Dreyfus száműzetési helyét. A szereplők, különösen *Komjáthy*né, *Fáy* Flóra jobb ügyszó melletti igyekezettel játszottak s fáradoztak, hogy életet öntsének a darabba de ez nem rajtuk mult, hogy nem sikerült. *Tanay*, *Komjáthy*, *Fenyéri*, *Odry*, *Bartha* szintén buzgólkodtak ügyes játékkal, hogy az unalmasságból felrúzzák

D. Kovács Juliánna.

D. Kovács Julesának az volt a különös ismertető jele, hogy elől két felső foga hiányzott.

Ő ugyan azt szokta volt mondogatni, hogy tréfából ütötte ki a szereplője, de hát az nem tartozik a dologra.

En azóta ismerem, mióta mindenes volt nálunk. Középtermetű gömbölyű alak, csak egy reng a cipője, ha egyet lép. De azért hatot is fordul, míg más egyet. Meg kell vallani, hogy fürge ügyes fehéreseléd. Még hozzá jóízű mulatságos beszéde van. Magam is sokszor elhallgattam.

— Mert tetszik tudni kezét esőkolom, nem vagyok én rászorulva hogy szolgáljak! Csak unom magamat otthon. Meg osztán egy kis gabonakamrácskára lenne szükségem, arra kéne vagy száz forint. A készhez nem akarnék nyulni hát inkább így keresek rávalót. Szép kis portám van nekem odahaza — még az apám hagyta rám — de most a testvérbátyám lakik benne. Meg osztán annyi gabonám terem, hogy ujig mindig elég. Nem is tudom hogy lesznek el Papon én nálam nélkül. Az aratás-eséplés csak megjárja, de mikor már az életet be kell hordani, akkor nekem is haza kell mennem osztozni.

Tetszene látni kezét esőkolom, hogy meg tudom én a torokfájást is gyógyítani. Csak beledugom az ujjamat a fájós torokba s ha van ott valami daganat,

ugy kifakad mint a pinty! Egyszer úgy gyógyítottam meg a pap leányát Papon. Az igaz, hogy be akartak érte zárni! Csakhogy a tiszteletes ur nem engedte!

Örökösön beszélt, örökösön tervezgetett. Mikor meg egy kis jókedve kerekedett, a falusi lakodalmas rigmust mondta el a gyerekeknek olyan híven, olyan páthoszszal, hogy azok majd meghaltak a nevetéstől. A hol vers, rigmus kellett, ott verselt, a hol meg a zene hangja következett, ott utánozta a zene hangjait. Kiállott nagy komolyan a szoba közepére akár a rigmust, aztán rákezdte emelt hangon a menyasszony bucsuztatóját:

„Kedves édes anyám a te hűségedet fizesse meg az Úr, — esőkold meg most őtet!

— Huzd rá!

Tánana na na na na na nana!

Aztán megint rigmus következik, utána megint muzsikaszó. Egészen addig míg az érdemes társaság minden tagjára nem süttöttek ki valami kinrimet. Az bizonyos, hogy olyan híven nem tudom elmondani, mint D. Kovács Julesa! Kár hogy már nem lakik nálunk, különben ő vele mondatnám tollba.

— Mert tetszik tudni kezét esőkolom az aratás eséplés csak megjárja, de mikor az életet behordják, nekem is haza kell menni. Azután tüstént visszajövök!

Csakhogy ennek már két esztendeje Azóta mindig hordja befele az életét. A rossz nyelvek szerint azonban nincs

mit hordani neki, otthon se volt jó három esztendeje!

Igy is baj, úgy is baj!

Nem volt mulatósabb ember az egész faluban, mint Nagy József uram. Derék gazdaember lett volna máskülönben, az a bogara nines, az a mulatós természete. Eleget pörölt érte a felesége, de hát gazdurnamat csak nem lehetett jó utra tereelni. Három éjszaka közül kettőt bizonyosan a koresmában töltött.

Egy éjszaka ballag hazafelé erősen beborozva, bepálkázva. Nagy nehezen tudta csak kikeresni, melyik az ő háza? Bekopogtat a háza ablakán:

— Itthon van-e Nagy József uram?

Itthon bizony — pattogja a kardos menyecske. Minden tisztességes, becsületes ember itthon van ilyenkor!

— Na hát akkor nem én vagyok a! Nem jó helyen járok!

Hívhatta azután a menyecske! Mire kijött érte, kámforra változott. A koresmáros a megmondhatója, hova lett, hol üritgette reggelig a poharakat?

Másnap éjjel megint megáll az ablaka alatt:

— Itthon van-e Nagy József uram? Nincs! Nincs! kiabálta torkaszakadtából az asszony.

— Nahát akkor megyek megkeresem! S újra ballagott visszafelé a koresmába.

a közönséget. A sűrű felhangzó tapsok melyek leginkább Dreyfusnak s Dreyfusnéuak szólottak, — ellensúlyozták kissé az unalmasságot. (l. j.)

* **Énekesnők bemutatkozása.** A színházi naptárban ezt a hetet az énekesnők foglalták le. A mult hét a drámáké és és színművéké volt, ez a hét az opereteké és operáé lesz. Ma a „Mária bátyja”-ban F. Kállay Lujza, holnap a Kékszakállu hercegreben és holnapután a Liliben Kaposy Józsa fog bemutatkozni. A hét koronája lesz esütörtökön Hunyady László, az első opera, a király szerepben Kállayval, Szilágyi Erzsébetet Leopold Franziska, Gara Máriát Thurzó Ilona és Hunyady Mátyást Rubosné Serfözy Zseni játssza. Szóval ezen a héten újra találkozunk mind az öt házi pacsirtával s így ez a hét hangos lesz esengő énekszótól.

* **Megyeri Dezső,** a kolozsvári színház volt igazgatója annak kijelentésére kér föl, hogy valóban az a hír, mintha valamely társulathoz szerződött volna el.

Vásári riport.

Redakezióink különböző szaksterü tagjai felosztván egymás között a munkát, mindenki szaladt ki a redakezióból, egyik arra, a másik erre, a redakezióban nem maradt más, mint a szenzációkban utazó lágy lelkületű Oroszlán és En.

Egy vékony hölgyből eregettem füst karikákat én, egy vastag 5 kros potya szivarból ő.

Csendes merengésünkből lapunk ugynevezett „barátja” riasztott föl, a ki egy évi állandó furdőjegyért teljesíti lapbaráti kötelességét.

Lélekszakadva ront Oroszlánnak.

— Hallottad?

— Aztán nekem szalad.

— Hallotta?

Mivel sem Oroszlán, sem én, nem hallottunk semmit, nem felelhetünk mást, mint:

— Nem!

— Tele van a város . . .

— Porral, ugy-e?

— Dehogy. Tele van a város . . .

— Vásáros néppel?

— Az eszetek . . . Tele van a város . . . Micsoda szenzáció! Két nő. Uri nő . . .! Bottal jár-kél a korzón . . .!

Mikor a végére ért mondókájának lapunk barátja, mi már rohantunk kifelé, Oroszlán a nagytemplom irányában, én a vásár felé.

Oroszlán ur még most sem került elő, valószínűleg a bottal járó hölgyeket keresi, én ellenben vissza is kerültem, miután a nagy vásárban láttam botot is, nőt is, külön-külön nagyon sokat de nőt bottal — csak kettőt.

Ott állottam épen azelőtt a bódé előtt, a hol a fonográf működött csékely I krajezárért hallatva a jóvidékieknek III. Sándor ezár meggyilkoltatását és az Elbe hajó katasztrófáját.

— Uraim! Magyarok! Polgárok! Juhászok! Jogászok és Kisasszonyok — kezdte a fonografus — itt áll a világ-hírű fonográf! Csak 1 kr-ért hallható III. Sándor ezár meggyilkoltatása és az Elbe hajó katasztrófája! Tessék kérem, csak 1 kr. Boldog, boldogtalan meg-nézhet!

Már én is meg akartam nézni, mikor meglök egy polgártárs, valószínűleg kabai volt.

— Né né a nimet . . .

— Micsoda nimet? Szól vissza hozzá élettársa.

— Na né anyjuk, micsoda komédiások.

— Hol te?

— Ahon la, nem látja kend azt a két szép fehéreselédet?

— Melyiket.

— Azt né. Nézze csak kend, milyen szép két nő, osztán bottal járnak, de kár értük.

Hátra fordultam, hadd látom, ki az a két szép fehér eseléd, a ki bottal jár.

— Hát nem ismerik kendtek azt a két nőt?

— Nem mi instálom, ejszen valami komédiások, hiszen ki látott valaha fehér-eselédet bottal . . .

— Teátristák azok bátyám.

— Teátristák? A má' más. Azoktúl kitelik. Na akkor gyere anyjuk, ha már ilyet is láttunk a debreczeni szabadságon . . .

Az a két szép „fehér eseléd”, a kiket *sétapálcájuk* miatt a vásárban ugy megbámultak a kabaiak, Fáy Flóra és Kaposy Józsa volt . . .

Tukó.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartanak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattárfelteknek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vásárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

A Gönczy-egyesület „Étthon”-a Keresk. akadémia palotájában.

A m. kir. törvényszékkel jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járáshírség szóbeli kérészeket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A legszomorubb hónap.

Debreczen, október 10.

Szombaton volt egy hónapja, hogy egy rövidke genfi távirat siralmas gyászba borította azt a galambösz aggastyánt, aki Isten kegyelméből Szent István apostoli koronáját viseli fején, a mi jó királyunkat. De nemesak az ő hitvesi szívét suj-totta a megrendítő hír mérhetlen fájdalom, hanem minket is, vele érző, örömben bánatban osztályos hű magyar nemzetét is. Még emlékezünk annak a fekete szombainak rémes alkonyatárára. Bár mosolygott akkor is a verőfényes nap, végső sugarai mit sem sejtve esókolgatták az alföld letarolt aranykalászos rónáit, annak a rövidszarvu táviratnak futó tűzként terjedő híre sötétté, gyászfeketévé varázsolta körülöttünk a világot.

Erzsébet királyné meghalt!

A vértanúk megdicsőítő halálával hunyta le szemét, távol idegenben, egy elvetemült fanatikus lélek halálos tördőlése következtében. Ugy élt mint egy védőangyala egy sokat szenvedett nemzetnek és ugy halt meg, mint egy szent. Büszke paloták és egyszerű gunyhók egyaránt gyászt öltöttek. Feketeszínűvé vált a gyász impozáns megnyilatkozásától az egész ország. Gyászerdőket lobogtatott mindenfelé a szellő harmincz napon keresztül. És a mérhetlen gyásznak mély-ségesebb része holnap ér véget. Az a keskeny fekete keretes gyászjelentés, a melyet az udvari etiket fogalmazott, ugy

rendeli, hogy a három hónapos mély gyásznak mélységesebb része csak 30 napig, csak holnapig terjedjen.

Holnap már leszedik a gyászlobogókat, drapériákat s ismét a szürke köznapiaság mezébe öltözik a gyászbaborult városok külső képe. De ez nem azt jelentí, mintha a feledés takaró fátyola borulna imádott Nagyasszonyunk áldott emlékére! Csak a külső megnyilatkozásban ér végett a mély gyász, ér véget ez a legszomorubb hónap. Szívünkben, lelkünkben azért gyászolni fogjuk örökké örökké gyászos elhunytát!

— **Rendkívüli közgyűlés.** Szerdán, e hó 12-én d. e. rendkívüli közgyűlésre hívják össze a város törvényhatósági bizottságát. Legfontosabb tárgyai azok a névszerinti szavazások lesznek, amelyekkel több ingatlan elidegenítése, illetve megszerzése felett kell döntení. Ugyanezen közgyűlés tüzi ki néhány megüresedett választott bizottsági tagsági hely betöltésének az idejét is. A közgyűlés tárgyait ma délután készíti elő a tanács teljes ülésében.

— **A „Csokonai-Kör” üdvözléte.** A kassai Kazinczy-Kör tegnap tartotta megalkuló közgyűlését, melyre a többi testvér-egyesületek között a Csokonai-kört is meghívta. Miután a kör akadályozva volt a megjelenésben, Széll Farkas elnök a meghívásra a következő táviratban válaszolt:

„Kazinczy-Kör

Kassa.

Az új testvéregyesületet melegen üdvözli s pályafutásához sikert kíván

Széll Farkas

a Csokonai-kör elnöke.”

— **Hymen.** *Jezernyiczky* János kir. táblai hivatalnok jegyet váltott *Papp* Bertalan állami államvasuti üzletvezetőségi irattárkezelő bájos leányával, *Karola* kisasszonnyal.

— **A vásár.** Az őszi vásár, amelynek pompás idő kedvez, nem vonzott olyan nagy sokadalmat, mint más években ilyenkor. Különösen gyenge volt a kirakodóvásár, míg a komédiák és tingl-tangl szórakoztató helyek lármás esalogató eszközökkel most is nagyszámu közönséget toboroztak össze és a komédiás bődék körül pár nap óta olyan eleven élet uralkodik, mint a régi jó világban, a mikor nemesak látványosság volt a vásár, hanem egyetlen bevásárlási alkalmatosság. A baromvásár még elég népes volt. A vevők között feltűntek a budapesti vásárcsarnok megbizottai, akik ez alkalommal először jelentek meg a debreczeni vásárban. Vettek száz darab bornyut, néhány hatalmas bikát és tehenet. — A baromvásárnak volt egy saját külön szenzációja is Klein és Schirf szatmári marhakereskedők 38 bivalyt hajtottak a debreczeni vásárra és utközben a sámsoni határban szét ugrottak a bivalyok, huszonkettőt összetereletek a esendörök, tizenhat pedig még most is bitangásban van. A csárdákban egy liter vinkót 48 krajezárért mértek, egy kis husszalonnáért 24 krt. kérték, egy darab kenyérért pedig 4 krt. Ez áratat drágálták az idegenek. A rendőrség hat gyanus egyént tolonczoltatott el, köztük Orosz Julesát: a nagyváradi hires zsebtolvaj leányt.

— **Templom megnyitási ünnep.** A belényesi ev. ref. templom 1898. október hó 16 ikán tartandó megnyitási ünnepére kaptunk meghívót. Az imát ez alkalommal Széll Kálmán a n.-szalontai ev. ref. egyházmegye esperese mondja, az egyházi beszédet pedig Zsigmond Sándor egyházkerületi főjegyző tartja, a gyülekezeti áldás-ima pedig hegymegi Kiss Aron püspök ajkairól száll a hivekre. Az urvacsorát végül dr. Márk Ferencz és Hajdu Elek egyházmegyei tanácsbírák osztják ki. Délben 1 órakor közebb lesz a városi vendéglőben, este pedig a templomjavítási munkálatok költségeinek fedezésére táncmulatságról is gondoskodik a rendezőség. Aki rész kívánnak venni a *magyarság* ez újabb térfoglalási ünnepségen, e hó 14 éig jelentkezhettek a belényesi ev. ref. lelkészi hivatalnál.

— **Erzsébet királyné alapítvány.** A debreczeni ev. ref. kollegiumban felekezetre tekintet nélkül létesített Erzsébet királyné alapítványi ösztöndíjra ez ideig *harmadfélezer* korona gyűlt össze. Legutóbb fényes ajándék érkezett a nevezett alapra: 450 koronát tartalmazó levél, amelyet gr. *Degenfeld* Sándor, a nagybányai ref. egyházmegye gondnoka küldött Debreczenbe. Ez összeghez gr. *Degenfeld* Sándor és neje 300, gr. *Teleki* László Gyula 100 és báró *Blomberg* Lajos 50 koronát adtak. Multkori kimutatásunk óta még a következő adományok jutottak tudomásunkra: Debreczeni magyar asztaltársaság 10, *Hatházy* Ferencz 10, *Zuna* Gyula 2, *Palecskó* P. Pál 12, *Hadházy* Imre 2, *Borzsovay* Benedek 2, *Szekerés* Bálint 1, dr. *Bartha* Béla 25, a földesi ev. ref. egyház gyűjtése 33, *Lukács* Ármin 10 korona. Földesen a következők adakoztak: *Kállay* László, *Vincze* József 4-4. Ev. ref. egyház, Földes községe, *Kiss* Ferencz, *Csapó* István, *Szóllóssy* Imre, dr. *Batáry* István, dr. *Pataky* Kálmán, *Bogdán* Gábor, *Ványi* Lajos, *Kállay* Ignác, *Karácsony* Zsigmond 2-2, *Kiss* László, *Lengyel* Mihály, *Boros* Lajos 1-1 koronát.

— **Tápai vagy Tápainé.** Tápai uram speciális helyi Aesculapunk a rendőrség jóvoltából már napok óta a város falain kívül időzik. Ezóta már Pestet boldogítja, itt hagyva nekünk műgyógyászatát, mely — miként a bibliai leányzó — még nem halt meg, csupán alszik. Tápai uram jó eleve gondoskodott arról, hogy távozásával ne szűnjék meg *klínikája*. Mint *elutazásakor* mondá, nejét annyira betanította az orvosi tudományokba, hogy most az ő távollétében a praxist neje is folytathatja minden fenakadás nélkül. Így hát csupán a czég változik, a többi marad a régiben. Biztos értesülésünk van róla, hogy *Tápainé ép úgy folytatja lakásán a betegek gyógykezelését*, mint férje. A rendőrség figyelmét felhívjuk, hogy époly erélyesen lépjen fel Tápainé, mint férje ellen s szüntesse meg az ő, közegészségre ártalmas működését is.

— **Országos kereskedelmi kongresszus.** Okt. 16-án országos kereskedelmi gyűlés lesz Szegeden. A kongresszus két napig tart s nagy fontosságú kérdések lesznek napi renden. A legtekintélyesebb egyesületek képviseltetik magukat, köztük a *debreczeni* kereskedő társulat.

— **Kisiklott katonai vonat.** Szombat este olyan természetű baleset fordult elő a debreczeni pályaudvar és Vámos-Péres között, mely csak, a véletlennek köszönhető, hogy több emberéletet nem követelt áldozatul. Szombat este egy külön, kato-

nakkal megrakott tehervonat érkezett P.-Ladány felől a debreczeni állomásra. Debreczenből a vonatot csakhamar tovább indították. Alig hagyta el a vonat a pályaudvart, mikor a nyílt pályára kirobogott, egyik sorompón belül három tinó állott. A vonatvezető nem vette észre a sötétségben az állatokat s nem volt ideje a vonatot megállítania. A mozdony a tinókat elgázolta. Egyik teherkocsi, melyben 100 katoná volt, a nagy zökkenés következtében kiugrott a sín párról s nagy ropogás, pattogás között összezúzódott. A katonákat rémület fogta el, egyik sem tudta mi történt vele. Mikor felocsudtak ijedségből, akkor látták csak a balesetet, mely majdnem több bajtársuk életét oltotta ki. A katonáknak csodálatosképen semmi bajuk sem történt. Egyik-másik szenvedett sérüléseket, de ez csupán könnyebb természetű bõrhorzsolásokból s ütődésekből állott.

— **Ösztöndíj külföldi tanulmányutrá.** A Nagy József-féle 500 frtos ösztöndíjat, mely öt egymásután következő évben végzett debreczeni hittanhallgatóknak, minden hatodik évben pedig kollegiumi tanárnak adatik tanulmányaiknak külföldön gyarapíthatására ez évben *Sáfrány* Lajos nyerte el, aki az utolsó években *Degenfeld* Sándor gr. családjánál volt nevelő.

— **Megégett család.** Borzalmas eset történt szombat este a Nagy-Cserén. Kovács Ferencz bérlő családja, felesége és 10 éves Julcsa nevű leánya lefeküdtek aludni. Éjfél felé a kis leány rémes sikoltozására ébredtek fel. Borzasztó jelenet tárult a szülők szeméi elé. Az ágy, hol a kis leány aludt, lángban állott. Kis leánykájuk segítségére siettek s hosszas fáradozás után sikerült leányukat összeégve a lángok közül kiszabadítani. — Mentés közben az apa és az anya is súlyos égési sebeket szenvedett. A leány úgy össze volt égve, hogy egy órai kínlás meg halt. Reggel a szülők halott gyermekükkel szekerem bejöttek a városba s miután dr. *Balkányi* Emil IV. ker. orvos sebeiket bekötözte, gyermeküket a kórházba vitték. A szerenesetlen szülők nem is sejtik, mitől gyuladt ki az ágy.

— **A királyné szobrára.** Egy magát megnevezni nem óhajtó uri ember a szintársulat egyik tagja útján egy koronát küldött szerkesztőségünkhöz. Az összeg, melyet a magát megnevezni nem óhajtó ur jótékony czélra egy dal elnekléséért adott a színésznek, — rendeltetési helyére juttatták.

— **Elveszett.** A Kossuth-utczán elveszett egy kék zománcozott tíz fillér nagyságú női óra, mely fekete selyem lánczon függött. Az óra nem nagy értékű, de mivel a tulajdonosnak kedves emlék, ezton hívja fel a megtalálót, hogy az órát szerkesztőségünkben adja át s illő jutalomban részesül.

— **Az eltíltott kurtavas.** A Rendeleti Közlöny legutóbbi száma közli a honvédelmi miniszter rendeletét, mely szerint a király ő felségének parancsára a esendőrségnél eltíltották a legszigorubb büntetéseket, a kurtavasat és a szigorított fogásot. Ezentul a fegyelmi vétségért 30 napi kaszárnyabörtönrel büntethetik a esendőroket, a kiknek kedvezményében a honvédség és a közös hadsereg tovább szolgáló altisztjei is részesülnek.

— **Ideiglenes vasuti átjáró.** A vasuti állomás keleti végénél, a debreczen-derecskei országuton. — arra az időre, míg a felüljáró elkészül, — ideiglenes átjárót jelölnek ki. A közigazgatási bizottság e czélból közigazgatási bejárást és helyszini szemlét rendelt el, amelyre *Nemes* Kálmán elnöklése mellett *Latinovics* Mihály kir. főmérnököt küldötte ki, — s felkérte úgy a városi tanácsot, mint a vasuti és hajózási főfelügyelőséget, hogy a helyszini szemlén képviseltesse magát.

— **Kecskeméti — megyeszékhely.** A kecskemétieknek régi óhaja, hogy a nagy alföldi metropolis megyeszékhely legyen. Ohajukat megvalósítandó, minden lehető elkövetnek, hogy semmi akadály se legyen czéljuk elérésének. Most, hogy a közigazgatás rendezésének tervével foglalkozik a kormány s az erre vonatkozó javaslatokat magán ebben az évben meg is küldi a törvényhatóságoknak észrevételezés végett, ismét aktuálissá vált Kecskeméten a megyeszékhely megvalósításának eszméje. Csakhogy ez az eszme még szép egynehány esztendőig megmarad pusztá jámbor óhajnak, amennyiben a belügyminiszter kijelentette, a javaslatok törvényerőre emelkedése után nem fogja nyomban megkezdeni a megyék területének újabb rendezését, mert ezzel az új közigazgatási törvények sikerét veszélyeztetné. A miniszter ezen enuncziájából a kecskeméti a biblia szavait magyarázzák ki: a leányzó nem halt meg — csak alszik. Mi elhiszük, de mit szól hozzá Nagy-Kőrös?

— **Mac Kinley sógorát megölték.** Egy szűkszavu amerikai távirat azt jelenti, hogy az az Amerikai Egyesült-Államok elnökének, *Mac Kinley*nek a sógorát, *Saeton* Györgyöt Cantonban a nyílt utcán agyonlőtték. A gyilkos elmenekült, de az ottani rendőrség nemsokára a halálos revolverlövés után elfogott egy asszonyt, akit a rejtélyes gyilkosság elkövetésével gyanúsítanak. A tragikus eset későn este történt. *Saeton* György az elnök nejeének a bátyja volt.

— **Hamisított cigányzene.** Manapság mindent hamisítanak, Amertkában még a cigányzenét is! *Bromer*, a new-yorki zenészi-elnöke, mint szakértő, egy folyamatban lévő pörben azt állítja, hogy a legtöbb magyar zenekar tagjai csak a programmon viselnek magyar neveket, míg a valóságban jó németek. Valódi magyar mindig csak az uniformis. A világkiállítás idejében Chicago számára több mint 300 cigányzenekart alapítottak, e szám még nagyobb lett volna, ha a szükséges egyenruhákat be lehetett volna szerezni. — Mégis hunczut a német még Amerikában is!

x **Egy született angol nyelvmesternő** jutányos díjazás mellett tanításra ajánlkozik. Czím a kiadóhivatalban.

x **Színház után** mindenkor friss választékos vacsora a Dréher söresarnok ujonnan atalakitott téli udvarkert éttermében.

x **Új találmány.** Legjobb a *Fáy-féle* rögtön finomító és szépítő arceréme. Zsirtalan! Híganyt nem tartalmaz! Egy tégyel 1 frt. hozzá való szappan 50 kr. Debreczenben kapható. Dr. *Rotschnek* V. Emil és *Tamassy-féle* gyógyszerárban, valamint a készítőnél *Grósz* Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Gibicztvörvények.

— *Szomaházy István Kártyakodexéből.* —

Szomaházy István most megjelent Kártyakodexéből közöljük az alábbi józú szemelvényeket:

A gibiczet csak akkor szabad tettelesen bántalmazni, ha a negyvenes bandánkat negyvenegyes bandával fülelik le, avagy a

négy kilenczesünk ellen négy tizest mutat föl a szerencsés ellenfél. Ily esetekben a nyers középkor máglyára vitette a rossz indulatu gibiczet, de a szelid XIX. század a testi fenyték enyhébb eszközeivel is megelégedhetik.

Okos játékos soha sem kérdi a gibiczét a felől, vajjon a blank béléra bemenjen-e, vagy a harminczhat forintos visszahívást megadja-e? A gibicz mindenestre igennel fog felelni, mert a gibicznek semmiféle drága.

Minden kártyás babonás. Ez nem szégyen, sőt még csak nem is hiba, ellenkezőleg: az igazi telivér kártyás sem képzelhető másnak, mint babonásnak.

A gibiczeket egyszerűen kinevezik. Ugy, mint a főispánokat. Az egyiket jó gibicznek, a másikat rossznak. A következmények mindenkor igazolják a kinevezés helyességét: akire egyszer rámondták, hogy rossz gibicz, abból sohasem lesz jó.

A jó gibicz a társadalom legtiszteltebb alakjai között foglal helyet.

A nők általában jobb gibiczek a férfiaknál.

A kártya járását megváltoztathatja, ha az ember a cigarettá- vagy a szivartárczáját, a kapukulcsát, a zsebkését, az óráját, a bajuszkefjét, a kis fésűjét, a gyűrűjét, a cipőgombolóját, a zsebkendőjét, a czeruzáját, a zsebkönyvét, a vasuti-jegyét, az érvénytelen lóverseny ticket-jeit, a névjegyét, a szivarvágóját, a cigarettá- vagy szivarszipkáját, a zsuzsut, a peesétnyomóját, az inggombját vagy a nyakkendőtüjét maga mellé teszi az asztalra vagy botját a lába közé veszi.

Minél ritkább valamely tárgy, annál valóbb színű, hogy szerencsét hoz. Egy lengyel nemes milliokat harácsol össze egy kolibrinyelvel.

A tárgy-kabalák egyik fontos jelensége a szék. Ha az embernek rozszul megy a sora, kicseréli azt a széket, amelyen ült, egy másikkal.

Vannak játékosok, akik nem szeretik, ha szemközt vörös ember ül.

Vannak emberek, a kik csak esti tíz órától hajnali öt óráig játszanak.

Igen számos a cselekvési-kabala. Ez összetétel alatt az értendő, hogy az ember csinál valamit, amivel a szerencse figyelmét magára vonja. Pl. kimegy a kártyaszobából, egyet ordít a telefon csengőjén és belekialtja: halló! Vagy megigazítja az esernyőjének a nyelét. Fölhuzza az óráját. Leejt egy koronáját. Egymás hegyébe rakja a forintokat. Megesipí a feleségének vagy a szobaleánynak az állát. Megezimez egy levélborítékot. Sört iszik. Ha ez nem használ érthetetlen

szavakat mormog. Hozomra játszik. Fölteszi a kalapját, vagy leveti a kabátját. Megfordítja a mansettáit.

Minthogy a közhit azt tartja, hogy aki szerencsés a szerelemben, az nem szerencsés a játékban, azt sóhajtja: „Csalj meg édes!”

Ha mindez nem használ, akkor legokosabb a játékot abbahagyni.

Irodalom és művészet

* **A kurucz háborúk története.** Az Athenaeum r. társaság kiadásában „A magyar nemzet története” című tiz kötetes nagy munka (milleniumi kiadás) gyorsan közeledik a befejezés felé. A kerek kétszáz füzetre tervezett vállalatból most jelentek meg a 174., 175., 176., 177. füzetek, melyek az utolsó-előttinek hagyott hetedik kötethez tartoznak, miután a nyolczadik, kilenczedik kötetek már megjelentek, az utolsó husz füzetrel pedig a tizedik kötet nyer befejezést még ebben az esztendőben. Ez a hetedik kötet, mely Acsády Ignác teljes tollából került ki, „I. Lipót és I. József kora (1657—1711)” címet viseli. Ennek a magyarországi függetlenségi harcok klasszikus korszakának egyik legérdekesebb, legvonzóbb epizódját képezi az ugynevezett kurucz háborúk, II. Rákóczy Ferenc alatt. A törökök kiűzése után a bécsi udvari politika mindent elkövetett, hogy a török hatalom jeltvénye, az elűzött félhold helyébe mindenüvé a kétfejű sas fészkelje be magát. Magyarországgal a törökök kiűzése után mint valami hódított országgal kezdtek bánni a bécsi udvari politika emberei. A várakat a magyar törvények világos megszegésével idegen zsoldos katonasággal rakták meg, a magyar elem gyengésítése céljából idegen, ellenséges érzelmű bevándorlókat telepítettek le az ország lakatlan vidékein. Az uratlan földeket külföldi nemeseknek ajándékozták, kik a bécsi udvari politika szolgálatába szegődtek. Mindent elkövettek a politikai magyar nemzet, a magyar állam függetlenségének meggyöngítése céljából. Hogy az előre látható elégtelenséget elfojtsák, a rémuralom rettenetes eszközeihez folyamodtak. Az ország némely városaiban vésztörvényszéket állítottak fel, Eperjesen, Pozsonyban, Kassán csak úgy patakzott a magyar hazafiak, a bécsi politika szemében politikai bűnösök vére. Ekkor emelte fel zászlóját, az elégtelenség élére állva, II. Rákóczy Ferenc és erre a zászlóra ez a jelszó volt írva „Pro Libertate”. A világtörténelem egyik legvonzóbb, legszebb jellemi közé tartozik II. Rákóczy Ferenc, ki életét, egy királysággal felérő óriási vagyonát, családi boldogságát tette kockára a magyar nemzet, a magyar haza függetlensége, szabadsága megmentése céljából és midőn a magyar szabadsággal együtt mindenét elvesztette, a nagy lélek óriási erejére valló lemondással és önmegadással, hűveinek épületes ragaszkodásától övezve fejezte be életét mint bujdosó, török földön, hogy az önfeláldozó hazaszeretet ragyogó példája maradjon mindörökké. Ezeknek a változatos szerencsével

folytatott kurucz-háborúknak megragadó leírását találjuk ezekben a füzetekben, a melyek tele vannak számos szövegképekkel, ezen kívül igen díszes műmellékletek vannak azokhoz csatolva. Minden füzet ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

* **Gyászdal Erzsébet királyné emlékére.** Magán énekre zongora kísérettel és vegyes karra. Szövegét írta: Divényi Gyula. Zenéjét szerző: Szögédi Endre a szegedi zeneiskola igazgatója. Most hagyta el a sajtót egy gyászdal, mely ugy zenei, mint költészeti remekműnek mondható. Zenéje magyar népdalmetivumból van merítve és mélabus gyönyörű áriája oly megkapó, hogy egyszeri hallásra megragadja a hallgatóság kedélyét. Szövegét alább közöljük. A gyászdal gyászmisékre nagyon alkalmas és vegyes karra és magánénekekre zongorakísérettel van letéve. Bolti ára 60 krajczár, mely összegnek beküldése esetén a kottát bérmentve megküldi Engel Lajos könyvkiadóhivatala Szegeden.

Zokogva sir Magyarország
Nincsen aki vigasztalja,
Koporsóban fekszik holtan
A magyar nép édes anyja.
Jaj de nehéz megtört szívén
Sűrű, gyászos szemfedője,
Egész nemzet bánatából,
Könyeiből van az szöve.

Angyal kellett az Istennek,
Királyunknak őrangyala,
A fájdalom Golgotáján
Kiszenvedett dicső anyja.
Földi trónnál boldogabbra
Szállott fel a magas égbre,
Onnan küldi le áldását
Árván maradt nemzetére.

CSARNOK.

Szerelem nélkül.

(Novella.)

4.

— Irta: **Ujlaki Antal.** —

(Folytatás.)

Kivörösödtek a vén leány pillái, a letűnt évekre gondolt, melyek vissza nem jönnek többé; piezi asszonykák boldogságára, mely friss és tiszt, mint a tavaszi verőfény; némi keserűséggel gondolt barátnőire, a kik jóval megelőzték a férjhezmenetelben; évek során át megromolt álmodozó szive keserű, fanyar lett, s az elszintelenedett ajkak mosolyában nincsen meg már a leányos varázs. Tilda sajátos magaviselete most fölzaklatta kíváncsiságát.

— Sokszor emlitted „azeiött”, hogy fáj a szived?

— Fáj.

— Most is? Azt hittem, csak a magunk forma leányoknak fáj a szívük, mert sorsuk bizonytalan. Olyan bizonytalan mint a lutri. Nem tudjuk anyánk nyakára vénülünk-e, vagy elvisznek bennünket. Aztán ahány a férfi, annyiféle, de olyan kevés a tőkéletes. (majd mindeniknek van valami bibije) mint a fehér holló. Azt hittem, ha valakinek olyan derék ura akad, mint Dalida Imre, az igazán boldog. Ott megvan minden, ép külső, józanság, tisztas jövedelem.

— Neki is van bibije. Unalmas, kopasz.

valamint fekete, fehéres és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 20) különböző fajta és 2000 különböző szín és árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállítva.

Minták postafordultával.

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyári, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállító.)

Selyem-damasztok 75 krtól

14 frt 65 krig méterenként és selyem-brocatok saját gyáraimból

— Most már az a baj, hogy kiesik unalmas és néhány száll kihullott a hájából! Először csak férfi kell, nem nézzük micsodás, mikor aztán megvan a férfi, hibákat lelünk benne.

— Azt mondom neked Irma és hidd, lelkemre mondom, ha még egyszer leány lehetnék, nem kívánkoznám, más lenni soha, de soha, nem kellene egy férfi sem.

— Miért? — kérdezte ijedősen Irma.

— Nem tudom.

— Schwarcz Fáni is így beszélt a lakadalom után, hanem később... később fürdött a boldogságban. Schwarcz Fáni megértette velem, hogy a kevés is elég a boldogsághoz, fő a szeretet, ha nem így van, brrr... inkább föld alá sülyedni, mint raboskodni „idegen“ oldalán. Simonik Eszti mondta a (gerbenyei jegyző felesége), sohsem hitte volna, hogy egy idegen, valamikor annyira lefoglalhatja szívét, hogy közelebb álljon hozzá mindenkinél. Vagy kérdezd Szathmáry Lidit. Irtóztott az idegen férfitől, szinte gyűlölte, mert kiragadta az otthonból s most legjobban szereti egész világon. Hogy nem bírod megbocsátani férjednek, a miért ők hálások? Vagy neked folyton idegen s nincsenek meg házaséletednek boldog percei?

Tilda nem felelt, csak bámult, a füle erősen zugott, talán nem is hallotta barátjánője szavait.

E perczben nyikorogva nyílt meg az ajtó.

Az öreg asszony behozta a kávé.

IV.

Első napokban némi izgalommal, végezte háziasszonyi teendőit. Sajátságos gyermeki öröm fogta el valahányszor az ismerősökre gondolt, kik azelőtt a feltűnő szépségű serdülő leányt és aggódó anyját ezerféle furesábbnál-furesább tanácsal izgatták. Ilyenkor az ablakhoz rohant, félrehuzta a függönyt, tiszta időben megnyitotta kissé a táblát is s kikukkant a lármás utczára, hadd lássák a főkötőjét; és szerette volna egész világnak kikiáltani asszonyi voltát. Tikasztó leány álmái mintha végkép félbeszakadtak volna az oltár lépcsőjénél, az új élet kedves izgalmai aranyozták be mostani napjait.

Második héten vizitáltak néhány ismerősnél. Többek között a sóhivatali főnöknél is. A főnökné szalonjában előkelő társaság időzött. A bogyai jószívek három nagyságos szipirtója, továbbá: egy korán nyugalmazott őrnagy, a ki egyenruhájára révén jutott a jobb körbe, ugyanis a játékonyozó hangversenyeken mindenkor övé a szerenese, karonesipve pódiumra czipelni a dilettáns művésznöket. Ott volt még a bogyai közélet két nevezetes alakja: Porlay Lénárd, a „Bogyai Közlöny“ szakáltalan, bajusztalan göndör szerkesztője, a ki mindennap ezerötszáz példányban vágja az igazságot a bogyai közönség fejéhez, a legfelkaroltabb újság s hogy az legyen évek során át minden lehetőséget elkövettek munkatársai, tömérdék párbajt vívtak töltetlen pisztolyokkal és életlen esorba kardokkal, a tespedt társadalomról minduntalan leezibálták a leplet. Volt idő, midőn a „lapot“ kutya korbácsosai és lovagostorral üldözték, mint fenevadat, de végre is a „Bogyai Közlöny“ é lett a győzelem, mert mint büszkén harsogtatta előfizetési fehérsáiban mindan nehézséggel bátran megküzdöttek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

* A gabonasziszik irtása. A gabonasziszik (zsuzsók, magtári zsuzsók) egy karesu termetű ormányos bogár, hossza 3—4 milliméter, szélessége 1 m. m., színe sötét barna, csak a magtárban él, repülni

nem tud, ha megzavarják, tetszhalott, de nem sokára rá ismét megmozdul.

A gabonasziszik buzában, árpában, rozsban, magában a szemben fejlődik, de csak a magtárban. Petéit a szembe rakja le és abban is fejlődik ki egészen és abban táplálkozik; akkor hagyja el a szemet, mikor már teljesen kifejődött.

A zsiszik kártétele abban áll, hogy a gabonaszem belsejét teljesen megeszi, úgy, hogy annak csak a héja, korpája marad meg.

Miután pedig egyes melegebb magtárakban a zsiszik petéit folyton rakja, talán — kivéve a két leghidegebb téli hónapot — könnyen érthető, hogy hogyan szaporodik el oly rohamosan és hogyan tesz kiszámíthatatlan károkat.

Figyelmet érdemel az is, hogy a zsiszik leginkább a zugokban felhalmozott szemetes gabonában szaporodik tömegesen és onnan huzódik a tiszta garmadákra.

Szereti a nyugalommal és a sötétséget.

A gabonasziszik elszaporodása ellen első szükséges tennivaló az, hogy a magtár tisztán tartassék, valahányszor kiürül, tisztára kisöpörtessék és főleg holmi maghulladékos szemetek haladéktalanul eltávolíttassanak.

A tiszta gabonát legjobban úgy óvhatjuk meg a zsiszikeskedéstől, ha gyakran, legalább hetenként egyszer megkeverik, mert a gyakran háborgatott gabonában a zsiszik nem marad meg.

Ha a gabona már zsiszikes, akkor legcélszerűbb azt először olyan rostán megrostálni, melyen a zsiszikes gabonaszem keresztül hull, az ép azonban nem, természetesen vigyázva arra, hogy a rosta alatt vissza ne huzódhassék a zsiszik a tiszta gabonába. Ugy kirostálni a gabonát, hogy abban semmi zsiszik ne maradjon, lehetetlen, hanem midőn ismét garmadába hányják, akkor az egészséget, de különösen a fal felőli részét betakarják rongyokkal, vagy ha rendelkezésre állanak, juhbőrös bundákkal; ezekbe a zsiszik behuzódik.

Ezekkel legkésőbb 24 óra leforgása után leveszik és a benne lévő zsisziket forró vízbe belezázzák, a gabona pedig, mint a reades tiszta gabona hetenként egyszer lapátolandó.

A gabona zsisziket nem kell összevétesztetni a lenese vagy borsó zsiszikkal ez csak a hüvelyes veteményeket lepi el fejlődésük idején, gabnában nem él, ellenben a gabona zsiszik csak a gabonafélékben és a magtárban tartózkodik, hüvelyes veteményekbe nem megy be.

(F. G.)

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Koncz Ákos.

Főmunkatárs: Ujlaki Antal

NYILT-TÉR.

Nyilvános köszönet.

Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben (Alsó-Ausztria) az antiarthritis és antiarthritikus vértisztító thea feltalálójának. Vértisztító készvény és osz ellen.

Amidőn itt a nyilvánosság elé lépek, ez azért történik, mert kötelességemnek tartom Wilhelm Ferencz gyógyszerész urnak Neunkirchenben, legbensőbb köszönetemet kifejezni azokért a szolgálatokért, melyeket a fent nevezettnek vértisztító theája fájdalomcsuszos bajomban tett és hogy mindazokat, akik ezen borzasztó bajba esnek, ezen kitűnő theára figyelmeztessék. Nem vagyok képes kifejezni azon kínzó fájdalmakat, melyeket 3 éven keresztül minden időváltásnál tagjaimban éreztem és miktől sem gyógyszerek, és sem pedig a Bécs melletti Badenben használt kénes fürdők nem tudtak megszabadítani. Álmatlanul vergődtem az ágyamban éjszakákon keresztül, étvágyam folytonosan kevesbedett, kínzódásom borús volt és testi erőm alábbszállott. A theának 4 heti használata után nemesak megszabadultam fájdalmaitól és most is jól érzem magam, miután már 6 hét óta nem iszom theát, de egész testi állapotom is megjavult. Szilárdan meg vagyok győződve, hogy mindenki aki hasonló bajban ezen thea használatához folyamodik, a feltaláló Wilhelm Ferencz urat áldani fogja.

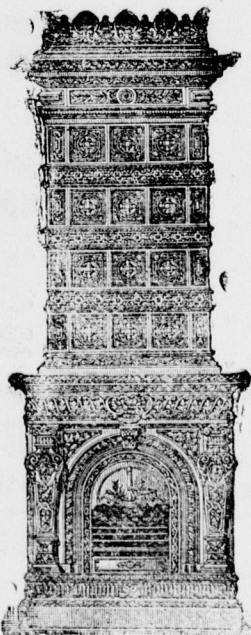
Kitűnő tisztelettel

Butschin-Streitfeld grófné

alezredes neje.

A thea kapható minden gyógyszerertárban.

Az Eperjesi Népbank Kályhagyára

ajánlja teljesen tűzálló anyagból készült fehér, továbbá színes, ó-német, chamois és majolika

cserépkályháit

valamint diszes kandallóit, kandallós kályháit és takaréktűzhelyeit, melyek ez iparágban első rangot foglalnak el és számos elsőrendű kitüntetésben részesültek.

Jutányos árak mellett

a legszolidabb és legpontosabb kivitel biztosítatik.

A kályhák felállítását a saját kipróbált szakavatott állítóink végzik.

Bizományi és miniaraktár Debreczenben

Kovács Gyula vaskereskedő urnát

József főherceg-utca szegletén, a Bika szálloda mellett.

Kész felállított minta-kályháink ugyanott megtekinthetők s a raktárból kiválasztott kályhák kívánatra azonnal felállíttatnak.

863-5-3

